Bestedingsvoorstel: Migratie en Ontheemding (subartikel 4.2) Onderbouwing doeltreffendheid, doelmatigheid en evaluatie (CW 3.1)	
1. Doel(en)	**Achtergrond** Als onderdeel van de kabinetsambitie te werken aan een modern, streng en menswaardig migratiemodel en betere controle te krijgen over wie naar Nederland komt [1] is de Nederlandse (OS) migratie inzet gericht op beheersing, bescherming en inclusie van internationale migranten, inclusief vluchtelingen. Onder **beheersing** wordt verstaan dat migratiebewegingen en vluchtelingensituaties in toenemende mate verlopen via voorspelbare, rechtmatige en bestuurbare kanalen, en in afnemende mate via irreguliere, onveilige en door criminele netwerken gedomineerde routes**.** **Bescherming** betekent dat de rechten, veiligheid en waardigheid van migranten en vluchtelingen in alle fasen van het migratieproces beter worden gewaarborgd, in overeenstemming met internationale en regionale mensenrechten en vluchtelingenkaders**.** **Inclusie** verwijst naar het proces waarbij vluchtelingen tijdens hun asielperiode toegang krijgen tot nationale diensten, arbeidsmarkten en ondernemerschap, op gelijke voet met de burgers, zonder dat dit toegang tot nationaliteit en/of volledige politieke rechten impliceert. **De veranderpaden** zijn: a) Het bieden van duurzame bescherming en perspectief (i.e. inclusie, zelfredzaamheid en weerbaarheid) aan vluchtelingen en gastgemeenschappen in (voor Nederland relevante) opvanglanden. (Opvang in de Regio) b) Het bijdragen aan effectief internationaal migratiemanagement gericht op duurzame terugkeersamenwerking, tegengaan van irreguliere migratie, en bescherming van migranten. (Migratiesamenwerking) Toelichting: a) Met Opvang in de regio-beleid beoogt Nederland vluchtelingen sociaaleconomisch perspectief te bieden in de regio van herkomst. In deze aanpak worden ook gastgemeenschappen betrokken vanuit de assumptie dat alleen als gastgemeenschappen meeprofiteren van internationale steun, er politiek en maatschappelijk draagvlak blijft bestaan onder de bevolking van het opvangland om vluchtelingen een veilig onderkomen te bieden. Daarnaast geeft Nederland gehoor aan de wens van overheden van opvanglanden om waar mogelijk ook andere duurzame oplossingen zoals vrijwillige terugkeer voor ontheemden te bevorderen. Met deze gecombineerde aanpak biedt Nederland mensen perspectief in de regio van herkomst én wordt het draagvlak in opvanglanden behouden om mensen te blijven opvangen die recht hebben op internationale bescherming. Daarnaast wordt de noodzaak tot onveilige terugkeer of doorreis naar derde landen, waaronder Europa, verkleind. b) Met Migratiesamenwerking-beleid beoogt Nederland irreguliere migratie te beperken, bij te dragen aan bescherming van migranten en veiligere migratieroutes (onder andere bestaande uit het tegengaan van mensenhandel en mensensmokkel), en duurzame terugkeer en re-integratie te bevorderen. Hiertoe zet Nederland in op gelijkwaardige bilaterale en Europese partnerschappen met migratierelevante landen voor Nederland, innovatieve aanpakken, OS-programmering, en beleidsbeïnvloeding, inclusief het strategisch inzetten van diverse EU-instrumenten zoals het visuminstrument of tariefpreferenties (GSP). In dit formulier wordt de extra financiële inzet en prioriteiten langs de voor de voor BHOS relevante beleidsterreinen nader toegelicht voor de periode 2026 - 2030.

[1] Zie: Kamerbrief Internationale Migratie, 28 september 2026 (30 573, nr. 245); Kabinetsreactie IOB Prospects, 7 juli 2026 (36180, nr. 228); Coalitieakkoord 'Aan de slag'

2. Beleidsinstrument(en)	**Opvang in de regio** De komende jaren continueert en intensiveert Nederland de bestaande inzet op opvang in de regio. Nederland draagt via onderstaande financieringsinstrumenten bij aan het bieden van zowel basisvoorzieningen (sanitatie, bescherming) als lange termijnperspectief (onderwijs, werkgelegenheid en economische zelfstandigheid) aan vluchtelingen en kwetsbare gastgemeenschappen in landen die grote aantallen vluchtelingen opvangen. Tevens voert Nederland een beleidsdialoog met de overheden van deze landen ter bevordering van de integratie van vluchtelingenbijv. gericht op de aanpassing van wet- en regelgeving. Nederland richt zich hierbij met name op de Hoorn van Afrika, de MENA-regio en de Afghanistan regio, en draagt daarnaast ook indirect bij aan de opvang van Oekraïense vluchtelingen in landen als Armenië en Moldavië. Voorstellen voor de extra thematische middelen vanaf 2027: a) Intensivering in 2027 van de inzet in het laatste jaar van Prospects II voor de opvang van Sudanese vluchtelingen (Egypte, Sudan, Ethiopië, Uganda, Kenia) en Syrische vluchtelingen (Irak, Jordanië, Libanon, Syrië). b) Intensivering in 2028, 2029 en 2030 en voor de financiering van een vervolgprogrammering op Prospects van in totaal 250 mln. euro per jaar, in grofweg dezelfde landen, met een zwaarder accent op het afbouwen van hulpafhankelijkheid via (economische) zelfredzaamheid en inclusie in nationale systemen, en de hiervoor benodigde intensiveringen in de komende jaren (zie separate nota Vervolg Prospects). **Migratiesamenwerking** Nederland continueert haar beleid om in te zetten op brede, gelijkwaardige partnerschappen met migratieherkomst- en doorreislanden waarbinnen ook de Nederlandse migratiedoelen rond bescherming van migranten, tegengaan van irreguliere migratie en bevorderen van duurzame terugkeer geadresseerd kunnen worden. Nederland kiest voor een *whole-of-government* approach, middels de Taskforce Internationale Migratie. Dit gebeurt vanuit gelijkwaardigheid en met oog voor wederzijdse belangen, en met de brede relatie als uitgangspunt[2]. De belangen van partnerlanden op thema's zoals voedsel, water en gezondheid worden binnen deze samenwerking de komende jaren actiever geadresseerd waardoor Nederland niet enkel de vragende partij is. Hier liggen kansen voor het Nederlands bedrijfsleven en kennisinstellingen. Nederland neemt daarnaast de komende jaren zowel bilateraal als in EU-verband een voortrekkersrol bij het ontwikkelen van innovatieve oplossingen voor het tegengaan van migratie. Voorstellen voor intensivering: c) Uitbreiding meerjarig van de Nederlandse brede geïntegreerde inzet met Syrië, waarin migratie en duurzame terugkeer integraal onderdeel zijn van de inzet op sociaaleconomische ontwikkeling en institutionele capaciteitsopbouw t.b.v. Syrische noden en het faciliteren van duurzame terugkeer. d) Reservering voor de totstandkoming van terugkeerhubs vanaf 2027. Deze inzet is in lijn met de eerdere Kamertoezegging[3] en kan, binnen OESO-DAC-criteria, ook andere thema's dan migratie omvatten. e) Reservering voor mogelijke aansluiting prioritaire (migratie) partnerlanden op pilot vakkrachten. De Kamer zal binnenkort in een separate brief nader over de pilot worden geïnformeerd De voorgestelde inzet draagt bij aan de structurele aanpak van migratiebewegingen en vluchtelingen-situaties door zowel in te zetten op bescherming en basisvoorzieningen als op economische kansen, institutionele versterking, inclusie in nationale systemen, en versterkte migratiesamenwerking in lijn met de recente kabinetsambitie op het terrein van internationale migratie[4]. Zowel op het gebied opvang in de regio als voor migratiesamenwerking zal Nederland nadrukkelijk de synergie zoeken met, invloed uitoefen op, en waar mogelijk onderdeel worden van, de brede partnerschappen die de EU afsluit met derde landen (bijv. Tunesië, Libanon, Jordanië, Egypte). EU partnerschappen kunnen op die manier in potentie een hefboom zijn voor de Nederlandse inzet.

2 Beleidsbrief Buitenlandse Zaken (36 800 V, nr. 103)

3 Kamerbrief 11 juni 2026, Terugkeerhubs en BHOS-begroting (36 915 XVII, nr. 23)

4 Kamerbrief 28 september 2026, internationale migratie (30 573, nr. 245);

Financieringsinstrumenten
De context van migratie is veranderlijk. Aanvullende financieringsinstrumenten zullen worden ingezet indien nodig binnen de budgettaire kaders. Ter illustratie, instrumenten die in elk geval ingezet gaan worden:

Partnerschappen met o.a. VN-organisaties en Internationale Financiële instellingen
Nederland zal blijven bijdragen aan partnerschappen en samenwerkingsverbanden met VN-organisaties en Internationale Financiële instellingen. Internationale financiële instellingen (IFC en Wereldbank) zorgen voor duurzaam én inclusief perspectief naast een link met de private sector. Doel van de inzet is tweeledig: 1) perspectief, bescherming, onderwijs, training en werkgelegenheidsmogelijkheden bieden voor vluchtelingen en gastgemeenschappen in opvanglanden; 2) bescherming bieden aan kwetsbare migranten, veilige en waardige terugkeer en duurzame herintegratie, en o.a. capaciteitsontwikkeling op het gebied van migratiebeheer. Nederland zal de komende jaren bestaande en bewezen succesvolle partnerschappen en samenwerkingsverbanden (zoals bijv. COMPASS, PROSPECTS) verder uitbouwen en opschalen. In het bepalen van geografische focus, worden mogelijke aanvullende regio`s meegewogen mede o.b.v. behoefte en aansluiting bij Nederlandse belangen.

Bijdrage aan concessionele leningen en giften
Nederland bouwt voort op de in het verleden en recent doorgevoerde bijdragen aan bijvoorbeeld Moldavië en Armenië via de *Global Concessional Finance Facility* (GCFF) van de Wereldbank, een innovatief financieringsinstrument dat giften of leningen onder gunstige voorwaarden verstrekt aan midden-inkomenslanden die geen toegang hebben tot concessionele leningen. Het GCFF is een geschikt instrument om werkgelegenheid en toegang tot publieke diensten (onderwijs, gezondheid, sociale vangnetten) voor vluchtelingen en gastgemeenschappen te creëren in opvanglanden. Het brengt tevens meer gewicht in de dialoog met ontvangende overheden over opvang en ook meer samenwerking/coherentie met andere donoren.

Bijdrage aan het versterken van lokaal geleide en door vluchtelingen geleide organisaties
Middels het subsidiebeleidskader (SBK) Lokalisering (locally led development), steunt Nederland de versterking van de capaciteit en professionalisering van lokale organisaties in landen, om bij te dragen aan meer lokaal-geleide ontwikkeling en zodat zij betere en uitgebreidere dienstverlening kunnen bieden aan migranten, vluchtelingen en gastgemeenschappen. Daarnaast steunt het SBK via directe financiële bijdrage ten behoeve van lokaal-geleide initiatieven gericht op (een of meer van) de doelstellingen onder het Opvang in de Regio en Migratiesamenwerkingsbeleid zoals Bescherming van (kwetsbare) migranten door in-country partners. Als laatste zet het SBK in op de betekenisvolle participatie van vluchtelingen of migranten in nationale en internationale beleidsbeïnvloeding.

3.
A. Financiële gevolgen voor het Rijk

kasbudget (x EUR 1.000)	2027	2028	2029	2030	2031
1e suppletoire begroting 2026	385.080	392.775	451.826	445.214	444.590
intensiveringen CA en augustusbesluitvorming	30.000	28.000	29.000	25.000	5.000
Totaal 4.2 Migratie en Ontheemding	**415.080**	**420.775**	**480.826**	**470.214**	**449.590**

Vanaf 2032 is er vervolgens structureel EUR 30 miljoen per jaar extra beschikbaar op dit artikel.

De intensiveringen op opvang in de regio en migratiesamenwerking vloeien voort uit het coalitieakkoord en de aanvullende intensivering voor de periode 2027–2029 bij de Miljoenennota 2027. De middelen uit het coalitieakkoord zijn niet gelijkmatig over de jaren verdeeld, als gevolg van de kasschuif van budget van 2031 naar 2026 bij de Nota van Wijziging op de 1e suppletoire begroting 2026. Dit leidt in 2031 incidenteel tot een daling in additionele middelen. De uiteindelijk in te zetten instrumenten zijn afhankelijk van de precieze uitwerking van de beleidsinzet.

B. Financiële gevolgen voor maatschappelijke sectoren

N.v.t.

1. Nagestreefde doeltreffendheid

Doeltreffendheid (effectiviteit): De relatie tussen doelstellingen en beleidsmatige en programmatische instrumenten is direct: via de inzet via de twee veranderpaden wordt gewerkt aan het bijdragen aan het hoofddoel: Beheersing, bescherming en inclusie van internationale migranten, inclusief vluchtelingen. Enige flexibiliteit is ingebouwd om in de komende jaren en doeltreffendheid verder te bevorderen door bijvoorbeeld vraag gestuurd te werken en programmering bij te sturen op basis van evaluaties en de leercyclus. Met zo veel mogelijk flexibele instrumenten kan Nederland waar mogelijk aan de wensen van partnerlanden tegemoetkomen, hetgeen de mogelijkheid creëert en het vertrouwen om op basis van wederzijdse belangen ook afspraken over migratie te maken.

IOB concludeert dat Prospects heeft bijgedragen aan een grotere weerbaarheid van gedwongen ontheemden en hun gastgemeenschappen, en zij het in mindere mate, ook aan hun zelfredzaamheid. De gekozen gecombineerde humanitaire en ontwikkelingsgerichte respons is een succesvolle, maar resultaten kunnen nog meer bestendigd worden. Zo zal in vervolgprogrammering op Prospects in lijn

	met IOB-aanbevelingen worden ingezet op behoud van de gecombineerde humanitaire en ontwikkelingsgerichte respons van het partnerschap, terwijl resultaten meer bestendigd worden door aan te sluiten bij nationaal beleid van de opvanglanden

5. Nagestreefde doelmatigheid	Nederland beoogt doelmatigheid op het niveau van mensen en middelen in de beleidsuitvoering. Er wordt zoveel mogelijk gekozen voor grootschalige en meerjarig gefinancierde programma's alsook zogeheten tendering van subsidies onder een subsidiebeleidskader. Dit om bewerkelijke kleinschalige projecten met kortlopende financiering tegen te gaan en subsidievoorstellen met elkaar t.a.v. doelmatigheid beter kunnen vergelijken, en gelijktijdig te beoordelen, monitoren en evalueren. Door te investeren in opvang in de regio krijgen vluchtelingen perspectief en worden opvanglanden ondersteund. Vanuit humanitair perspectief is dit efficiënt omdat investeren in opvanglanden nationale systemen versterkt en zowel vluchtelingen als gastgemeenschappen helpt en daarmee dubbele impact bereikt. Ook vanuit kosten- perspectief is dit een efficiënte wijze van aanwending van OS middelen. Onderzoek wijst uit dat de kosten van opvang in Nederland namelijk vele malen hoger zijn dan de kosten van opvang in de regio van herkomst. Waar mogelijk wordt ingezet op opschaling van bestaande kanalen, waardoor efficiëntie in de implementatie kan worden gerealiseerd in de samenwerking met partners.
6. Evaluatieparagraaf	Directie Internationaal Onderzoek en Beleidsevaluatie (IOB) voert periodiek evaluaties uit van beleid en uitvoering van Buitenlandse Zaken. IOB pleit in laatste evaluatie (juni 2026) voor realistischere doelstellingen van migratiepartnerschappen, meer wederkerigheid en een strengere selectie en monitoring van projecten. IOB adviseert realistische en concrete doelstellingen te formuleren, meer rekening te houden met wat Nederland daadwerkelijk kan beïnvloeden en de samenwerking sterker te richten op de belangen van partnerlanden, met duidelijke voorwaarden voor rechtsstaat en mensenrechten. In lijn met de aanbevelingen van de IOB en teneinde resultaten van deze partnerschapsaanpak beter te definiëren en te monitoren zal er met een Theory of Change worden gewerkt, en zal het kabinet investeren in monitorings- en evaluatiecapaciteit en hierover rapporteren[5]. Conform *general arrangements* met VN-organisaties en Internationale Financiële Instellingen ontvangt Nederland externe evaluaties en jaarlijks rapporten over voortgang en resultaten van programma's die Nederland steunt. Als standaardafspraak wordt voor alle ODA-bijdragen van meer dan EUR 5 miljoen een externe evaluatie uitgevoerd. Voorbeelden: evaluatie COMPASS, PROMIS, Migratiepartnerschappen, Subsidiebeleidskader, en Prospects. De conclusies en aanbevelingen van deze studies worden zoals hierboven tav IOB reeds is aangegeven, meegenomen bij de invullingvan budget. Op basis van de voortgangsrapportages en de periodieke monitoring aan de hand van onder andere veldbezoek, rapportages, en zgn. Monitoring, Evaluation and Learning sessies, worden programma`s in overleg met de uitvoerder bijgesteld. Verder spelen ambassades een belangrijke rol in de monitoring en voortgang en eventuele tussentijdse bijsturing.

[5] Zie: Kamerbrief 28 september 2026, internationale migratie, Kamerstuk 30 573, nr. 245